

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ในหัวข้อ “สิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี: ศึกษากรณีการใช้เครื่องพันธนาการต่อผู้ต้องขัง” สำเร็จได้เป็นอย่างดีด้วยความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.วิระ โลจายะ ที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรรณนกุล ที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ศาสตราจารย์ ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล ที่ได้กรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรชัย เลื่อนฉวี และนายนิติ จิตสว่าง ที่ได้กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ โดยให้ข้อมูลต่างๆ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ข้าพเจ้าจึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ในส่วน of ข้อมูลทางปฏิบัติ และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้เขียนขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์รัฐ โฆษณานันท์ รองศาสตราจารย์ ดร.ประธาน วัฒนพาณิชย์ และนายแพทย์ นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ ที่ให้ผู้เขียนได้เข้าสัมภาษณ์ ตลอดจนดร.สุรสิทธิ์ จิตรขอบใจ ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครปฐม และนายสันต์ กิตติโชติพันธุ์ ผู้อำนวยการฝ่ายควบคุมผู้ต้องขัง เรือนจำกลางนครปฐม ที่ให้ผู้เขียนซึ่งเป็นบุคคลภายนอกได้เข้าศึกษาข้อมูล สัมภาษณ์ รวมถึงเข้าไปดูสภาพภายในเรือนจำ โดยได้รับความอนุเคราะห์ในการประสานงานจากนายจักรกฤษณ์ ประสมเสื่อ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณเพื่อนๆ พี่ๆ สาขากฎหมายมหาชน รุ่น 51 นางสาวธนพร ชื่นพัฒนรัฐ นายศิระ อังสัจจะพงษ์ นายจักรพงษ์ อยู่เย็น นายภูวเดช วงศ์เทียม รวมถึงเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และนางสาวตุลยาภา พันธ์อัมพร ที่ช่วยตรวจสอบการแปลภาษาอังกฤษในบทคัดย่อให้ถูกต้อง

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณครอบครัว คุณพ่อ ที่ผู้เขียนรักที่สุดเสมอมาแม้จะไม่ได้อยู่แล้วในวันนี้แต่คุณพ่อเป็นทุกสิ่งสำหรับผู้เขียน คุณแม่ ที่ผู้เขียนรักที่สุดคอยให้กำลังใจผู้เขียนเสมอมา พี่และน้องที่คอยกระตุ้นในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และคนที่คอยอยู่เคียงข้างเป็นกำลังใจให้เสมอมา รักทุกคนมากๆ โดยเฉพาะคุณพ่อและคุณแม่

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป ผู้เขียนขอมอบบูชา พระคุณแด่บิดา นายชิงชัย บุญยลาก ไทยเดช และมารดา นางวรรณิ ไทยเดช ตลอดจนครูบาอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ส่วนข้อบกพร่องและข้อผิดพลาดใดๆ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ชยวรรณ บุญยลาก ไทยเดช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ซ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	6
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	7
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2. แนวความคิด ความเป็นมา และหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการปฏิบัติ ต่อผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี.....	9
2.1 หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ.....	9
2.1.1 พัฒนาการทั่วไปของหลักการเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ.....	11
2.1.1.1 อิทธิพลของศาสนาคริสต์.....	11
2.1.1.2 อิทธิพลของสำนักกฎหมายฝ่ายธรรมชาติ.....	13
2.1.1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตย.....	20
2.1.1.4 เสรีภาพในทางประชาธิปไตย.....	22
2.1.1.5 สิทธิขั้นพื้นฐาน.....	24
2.1.2 พัฒนาการของสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย...	25
2.1.2.1 พัฒนาการของสิทธิและเสรีภาพในทางการเมืองการปกครอง ของไทย.....	25
2.1.2.2 พัฒนาการของสิทธิและเสรีภาพในทางสังคมและ วัฒนธรรมไทย.....	36
2.1.3 ความหมายของสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ.....	39
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.....	44
2.2.1 ที่มาจากคำสอนและแนวคิดในศาสนาคริสต์.....	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.2.2 ที่มาจากแนวความคิดในเรื่องกฎหมายธรรมชาติ.....	53
2.3 ความหมายของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.....	60
2.3.1 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขัง.....	65
2.3.2 สิทธิมนุษยชนกับสิทธิของผู้ต้องขัง.....	71
2.4 หลักนิติรัฐ.....	73
2.5 หลักประกันในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี.....	87
2.5.1 รัฐธรรมนูญกับสิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี.....	87
2.5.2 สิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีกับหลักผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องเป็น ประธานแห่งคดี.....	92
2.5.3 สิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีกับหลักเกณฑ์การควบคุมผู้ถูกกล่าว หาว่ากระทำความผิดระหว่างคดี.....	93
2.5.4 สิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีว่าด้วยการบังคับโทษ ผู้ต้องขังหญิง.....	96
2.5.5 สิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีว่าด้วยการบังคับโทษเด็กและ เยาวชนที่อยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ.....	96
3. มาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศและประเทศไทยในการใช้เครื่องพันธนาการ ต่อผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี และหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขัง ระหว่างพิจารณาคดี.....	100
3.1 มาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ.....	100
3.1.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948.....	101
3.1.2 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966.....	104
3.1.3 กฎมาตรฐานขั้นต่ำของการปฏิบัติต่อนักโทษ.....	107
3.1.4 อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี.....	110
3.1.5 อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการกระทำทรมานและการปฏิบัติ หรือการลงโทษอื่นที่เป็นการทรมานโหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.....	114

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.1.6 ประมวลระเบียบการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่อำนาจหน้าที่ บังคับใช้กฎหมาย.....	117
3.2 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี.....	118
3.2.1 การใช้เครื่องพันธนาการและระบบการควบคุมผู้ต้องขัง.....	122
3.2.2 การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีตามรัฐธรรมนูญ.....	131
3.3 ประเทศญี่ปุ่น.....	135
3.3.1 การใช้เครื่องพันธนาการและระบบการควบคุมผู้ต้องขัง.....	138
3.3.2 การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีตามรัฐธรรมนูญ.....	142
3.4 ประเทศอังกฤษ.....	145
3.4.1 การใช้เครื่องพันธนาการและระบบการควบคุมผู้ต้องขัง.....	149
3.4.2 การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีตามกฎหมายจารีต ประเพณีโดยองค์กรตุลาการ.....	152
3.5 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	156
3.5.1 การใช้เครื่องพันธนาการและระบบการควบคุมผู้ต้องขัง.....	159
3.5.2 การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีตามรัฐธรรมนูญ.....	163
3.6 ประเทศไทย.....	166
3.6.1 การใช้เครื่องพันธนาการและระบบการควบคุมผู้ต้องขัง.....	175
3.6.2 การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีตามรัฐธรรมนูญ.....	181
4. ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายไทยในการใช้เครื่องพันธนาการต่อผู้ต้องขัง ระหว่างพิจารณาคดีและแนวทางแก้ไขปัญหา.....	186
4.1 ปัญหาความไม่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนที่ว่าด้วยผู้ต้องหาจะถือว่า มีความผิดก็ต่อเมื่อได้รับคำพิพากษาจนถึงที่สุด.....	186
4.2 ปัญหาความไม่สอดคล้องกับกฎมาตรฐานสากลของการปฏิบัติต่อนักโทษ ว่าด้วยการใช้เครื่องพันธนาการ.....	190
4.3 ปัญหาความไม่สอดคล้องกับหลักว่าด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.....	196
4.4 ปัญหาความไม่ชัดเจนของพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 ว่าด้วยเรื่อง การใช้เครื่องพันธนาการ.....	202

บทที่	สารบัญ (ต่อ)	หน้า
4.5 ปัญหาการกำหนดระยะเวลาและการจำกัดการใช้เครื่องพันนาการ ที่ไม่มีความชัดเจน.....		208
4.6 ปัญหาความไม่สอดคล้องกับหลักสิทธิและเสรีภาพ และความเสมอภาค.....		213
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....		218
5.1 บทสรุป.....		218
5.2 ข้อเสนอแนะ.....		220
บรรณานุกรม.....		224
ภาคผนวก.....		232
ก ภาพแสดงลักษณะของเครื่องพันนาการตามกฎกระทรวงฯ.....		233
ข บทสัมภาษณ์ เรื่อง สิทธิในการใช้เครื่องพันนาการต่อผู้ต้องขัง ระหว่างพิจารณาคดี.....		236
ประวัติผู้เขียน.....		257